

Numerul 5

Oradea-mare 29 ianuarie (11 februarie) 1906.

Anul XLII.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Cântecul clopotului.

De F. Schiller.

— Traducere liberă. —

Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango.

În pământ din lut zidită
Gata-i formă: ucenici,
Mândru clopot azi turnă-vom,
Deci pe lucru, fiți voinici:
Pice de pe frunți sudoarea,
Hai la muncă, piară somnul,
Faptul laude-și măestrul...
Și îndură-mi-se Domnul!

Căci greu și serios e lucrul
Ce-acum' pe noi aici ne-adună;
Cu vorbe dulci sporește faptul
Și mult aduce-o vorbă bună.
Cu grije deci și minții voastre
Puneți-i cumpănă, măsură,
Un om ce fără cuget lucră,
El merită dispreț și ură;
Podoaba omului e mintea:
În inimă ca să dospească
Și să frământa 'n suflet totul,
Ce el ar vrea să 'ndeplinească!

Lemn de brad uscat și vreascuri
Părăie 'n cuptor, topească
Fierul crud, pe foc zvârliți-mi,
Puneți, flacăra zbucescă!
Aduceți oțelul,
Topiți-mi arama,
Urniță de flăcări
Să clocote zama!

Din turn de sus cu glas de-aramă
Vestă-va clopot în tot locul,

Ce omul astăzi plămădit-a
La muncă înfrățit cu focul...
Cucernic însoțit-va ruga
Preoților — el sol de noapte —
Și clar în glasu-i resună-vor
Durerea inimii și toate
Ce în adâncuri neștiute
Urzit-a soartea, omenirii,
El de-opotrivă talmăci-va:
Năcazul, clipa fericirii!

Massa clocote, se zbate,
Fumegă și se izbește...
Bubue — deci puneți spuză...
Puneți, fierul se topește...
De zgură metalul
Lipsiți-l îndat',
Ca dulce să-i fie
Lui glasul, curat!

Căci cu cântări de sărbătoare
Întimpină pe nou-născutul
Atunci când unei viețe noue,
Din turn vestește începutul.
În sinul vremii, lui ascunse,
Dorm tainele vieții grele...
Iubirea mării-l ocrotește
Sub sinul ei, copilul crește...
Iar anii trec și fraților
De sorioară se desparte,
S-aruncă 'n lume și aleargă
Și pribegind prin țeri... departe,
Străin în casa părintească,
Flăcău se 'ntoarce și în prag,
Îmbujorată o fecioară
'L întimpină... și-i cade drag
Și 'n inimă-i pătrunde chipul
Fecioareimândre, ce iubește,

Ar plânge chiar de fericire... —
Pe prietini tainic părăsește
Din șirul lor nebun, și 'n urmă-i
Pășind agale îi urmează...
Roșind de-atâta fericire,
De blândul chip, ce adorează...
Ah, dulce vis, ah, dulci speranțe
O, timp de aur al iubirii,
I-atâta dor ce se îngână
Duios, în clipa fericirii.
O! remâneare-ar pe vecie
Iubirea, sfânta armonie!

Lava mi se rumenește...
Dați-mi dragul de cercat,
Să-mi socot de e topită,
De mi-e coaptă de turnat.
Flăcăi alergați,
Zama-mi cercetați,
Ca ce-i slab și ce e tare
S'afle bună 'npărechiare!

Căci unde bine se 'mpreună
Și partea rea și partea bună,
Și gingașul cu ce e tare,
Acolo-i rodul fericirii:
Deci pază inimii, iubirii,
Căci visu-i scurt, căința mare.
Ce frumos cununa luce
Pe cosiță, când mireasa
În spre Dom, la glas de clopot,
Suspinând își lasă casa
Părintească: rai, al vieții,
Timp de aur, vis din cer
Cununia mi-l sugrumă...
Cu voal... iluzii pier.
Zdrobi-se-vor planuri mărețe și tot...
Iubirea mânea-va sub soare;
O jingase floare aproape de rod,
Ea fruntea și-o pleacă... și moare...
Și tata cu grije păsește în lume.
Vârtejul vieții-l cuprinde,
El strânge ș-aleargă, în dorul s-adune:
În luptă se 'ntrece, cutează și tinde,
Amarnic se zbate ș-acasă cu grabă
El vine și iarăș s-apucă de treabă,
Și drege, plantează, cercându-și norocul.
Și nu-l ține locul!
Sporește averea, sporește și casa,
Cu daruri bogate s-acopere masa,
Gem șurile pline de multe bucate...
Și 'n curte-s de toate!
În casă așează
Grijelnică mumă,
Ea ziua adună
Și noaptea veghiază.
Copiii cu sfaturi la lucru îndrumă:
Băiatul și fata
Cu grije și-i crește,
Și 'n casă cuminte domnește...
Mărește venitul cu minte 'nțeleaptă
Și-aleargă la lucru
Și reul îndreaptă.
Și geme războiul, suveica ușoară
Prin fire s-ascunde și ese și zboară,
Și-o prinde, isteată o vâra cu mâna,
Și scarmână inul și dapână lâna,

Iar teancul de pânză se 'nalță, sporește...
Și drag i-e mami și inima-i crește...
Și iară aleargă, și-o vezi în tot locul,
Și-i iute ca focul!

Sumeț își aruncă părintele ochii
Din prag, spre bogatul tezaur,
În juru-i privește, cum șurile pline
Gem grele de spice de aur.
Iar inima-i saltă de-atâta frumseță,
Căci mândră i-e casa de-atâta mândrețe
De daruri bogate și 'n prisă păsește,
Cu fală de-acolo, el astfel grăește:
„Hai, vie năcazul, da vie, nu-mi pasă,
Sunt tare și mare și-am casă și masă!“
...Totuși, vezi, cu mâna sorții
Să se joace nu e bine
Omul... toate-s trecătoare
Și năcazul iute vine!

Bun! turnatul v-om începe
Topiturei drum să-i dăm;
Sus deci inimile voastre
Și pe Domnul să-l rugăm!
Ucenici grijiți,
Cepul nu suciți,
Lava spumegând zbugnește
Și în formă se izbește!

Grozavă este-a focului pară
Când omul o lasă în voia ei:
Ea strică și rumpe ș-omoară
Ce liber găsește 'n drumul ei!
Dar bună și darnică ea se arată
Când știe omul a o 'mblânzi:
Cu daruri bogate, bogată resplată
Pe dânsa natura o dăruie!
...Vai, amar când rupt zăgazul,
Uriașul sul de flacări în văzduhuri se întinde
Și zbugnind prin hudiți strimte,
Străzi și case le cuprinde!
Elementele pe vremuri au jurat
Ca 'n veci să strice,
Ori ce mâna omenească
Ar cercă ca să ridice!...
N'auziți din turn cum sună,
Cum plâng clopote-i furtună,
Și din norii grei de ploaie
Curg săgeți de foc, văpaie!...
Ș-auzi, dar ce larmă... și tropot pe strade,
Ce roșu e cerul... și strigăte: arde.
Iar vântul năpraznic vueste prin drum,
Pe aripe-i poartă nori negrii de fum!
Năvalnic sălbaticii nori au plecat
S'arunce văpaie și fulgere 'n sat,
Și trăznet și tunet și fulger și foc
S-amestecă 'n vuiet vuind la un loc.
— Bangăt de clopot, huiet d'alarmă,
Furtuna-i... furtuna-i, ce vine și darnă,
Cerul s-aprinde,
Focul se 'ntinde,
Strade cuprinde.
Văjăe 'n vaet, vueste venind,
Vântul cu flăcări... și case s-aprind...
Și urlat și gemet și țipet amar
S-aude tutindeni, dar înzădar.
Aer s-aprinde... bârne troznesc,

Case se darmă, vite mugesc,
 Mame nebune de spaimă, gemând,
 Păru-și smulgând,
 Vin și în urmă, copiii dau zor
 Și jalnică-i ruga și plânsetul lor.
 Sure se sfarmă,
 Grajduri se darmă,
 Totul se creapă, totul trosnește,
 Din greu în adâncu-i pământul vuește!
 Donițe sboară din mâni în mâni,
 Raze de apă țîșnesc din fântâni!
 Cu mugete-aleargă furtuna 'mpreună
 Si lemne și stoguri de paie adună,
 Le 'nvârte, le rupe, le-aprinde, le strică
 Și vreascuri, bucate spre cer le-aridică,
 Apoi în văzduhuri din nou le adună
 Și iar le-aruncă 'n grozava genună!

Cu durere își privește
 Omul, munca-i risipită,
 Care jos în vale zace.
 De ruine-acoperită,
 Casa-i geme sub ruină
 Și de spaimă-i toată plină...
 Prin ferești privește groaza...
 Sus din nori ș-aruncă raza
 Soarele în depărtare...

O privire
 De-amintire
 Își aruncă omul, privind trist, cu jale,
 Preste rodul muncii sale
 Nimicit în vale...
 Apoi pleacă 'n lume vesel
 Să-și ia bățul de cersit,
 Inse crudul foc... ș-acela
 Și pe-acel i l-a răpit.

Doar o dulce alinare
 Cruda soarte-i dăruște:
 Stă și vede cu mirare
 Că din cei pe cari iubește,
 Doamne... unul nu-i lipsește!

Plină-i forma până 'n gură
 De metal topit, ferbinte...
 Va succede? Știe Domnul,
 Mult mai este înaintea.
 Poate să se spargă
 Forma... nu se 'nchiagă
 Lava... când sperăm mai bine
 Iată nenorocul vine!

În sfântul sin al negrii mame
 Sămânță-aruncă să 'ncolțească,
 Sămănătoru 'ncrede grâul
 Pământului, ca să rodească,
 Și alte și mai mândre-odoare
 Ce 'n viață avem mai scump, mai sfânt
 Le 'nghite tainicul pământ,
 Sperând că din sicrie iară
 O nouă viață-o să resară!

La biserică, din turnu-i,
 N'auziți cum sună
 Jalnic glas de clopot,
 N'auziți cum sună?...

Limba în aramă țipător lovește
 Plângătoarea-i rugă, oare ce 'nsoțește?

Ah! e mama, scumpa mamă!
 Ah! soția-i ce-a iubit-o,
 Domnul umbrelor, vicleanul,
 Fără milă i-a răpit-o
 Soțului: serman cum plânge
 Și copiii 'n'uru-și strânge,
 Iar lor nu le vine-a crede
 Că mămița nu-i mai vede!
 Ah! pe veci e sfărâmată
 Legătura casei sfinte,
 Moartă-i ceea, care 'n casă
 Mamă-a fost mai înaintea...
 Cine-o să veghizie noaptea,
 Fusul cine să mi-l poarte?
 Dusă-i pe vecie 'n casă,
 Sună-a gol și sună-a moartea!

Clopotul pân' să se 'ncege,
 Haide lucrul greu opriti
 Și în umbră, la recoare,
 Popsiți, vă 'nveseliți!
 Stelele șoptesc
 Pe cortul ceresc,
 Sună clopotul în tihnă;
 Maistru 'n veci n'are odihnă!

Călătoru-și drege pasul,
 Pribegind prin lumea largă,
 Insetat de dor de casă,
 De copii, mereu aleargă...
 Iar păstoru-și mână turma
 Din căprițe și mioare
 În spre staul... și în urma-i,
 Cu tălângi glăsuitoare,
 Vitele, târându-și mersul,
 Vin greoaie și mugind,
 Intră 'n curtea cunoscută;
 Iar pe urmă hăulind
 Vin flăcăi și vin fecioare...
 În ogradă intră carul
 Greu de grâu... și plâng vioare...
 Hora se întinde mândră
 Și flăcăii bat pământul,
 Pletele de aur zboară...
 Moare soarele pe-o creastă,
 Pacea nopții se coboară...
 Moare doina lin pe strune...
 Străzile se 'ntind tăcute...
 Pălpăie pe vatră focul,
 Sar scânteie pe 'ntrecute...
 Un opaiț s-aprinde 'n casă,
 Toți s-adună 'n jur de masă.
 Scârțâind se 'nchide poarta... —
 De pe bolta 'n veci senină
 Noaptea 'nvăluie pământul.
 Mută-i liniștea, deplină...
 Liniștit e cetățeanul, liniștit,
 Căci — stălp de pază —
 Ochiul legii pe mișelnic,
 Neclintit îl tot veghiază!

Sfântă ordine, divină,
 — Fiica tatălui de Sus,

Păcii, faptelor cinstite,
 Temelie, tu ai pus!
 Tu întemeiezi orașe
 Și îndrepti moravuri rele,
 Tu dedai pe om la lucru,
 Tu-l ferești de fapte rele!
 Și-l îndemni la fapte bune,
 Tu faci mieii, din lupi și fiară,
 Iar în inimi țeși cuminte
 Dragostea de neam și țeară!

Mii și mii vânjoase brațe
 Se întrec la luptă dreaptă,
 Și 'ntrun glas pretind cu toții
 Prețul muncii, după faptă,
 Domnul, maistrul, ucenicul...
 Libertatea înflorește...
 Pe tâlhari de fapte rele
 Ochiul legii i oprește!
 Fie-cine 'n lume cerce
 Să-și scutească dreptul seu;
 Dați Cezarului obolul,
 El ne aperc de reu!

Satul crească,
 Și 'nflorească
 Pacea, sfânta armonie,
 Darul ei bogat să vie,
 Liniște-i sălaş să-i fie
 Cest ferice colț de țeară,
 Mi-l ferește tu Stăpâne
 De război și foc și pară,
 De el hoarda cea barbară
 Tu departe-o ține;
 Păcii, bunei înțelegeri,
 Scut să-i fii Stăpâne!

Forma mi-o sfărmați în țandări:
 Ucenic deci hai lovește,
 Voinicește-mi bate 'n formă
 Până faptul se ivește!
 Sus ciocanul, dați,
 Repede-o crăpați,
 Dacă-mi vreți să se ivească,
 Faptul, forma să plesnească!

Amar când singură mantaua
 În mii de țandăre plesnește,
 Și 'ngrozitoarea masă roșă
 Urlând prin crepături zbucnește.
 În lad se schimbă-atunci pământul,
 Ce ucigașe arme-și strânge,
 Se nărue 'n adânc pământul
 De-atâta fum și foc și sânge!
 Puteri brutale și necoapte
 Deci pururea le-aveți sub pază;
 Amar! când un popor el singur
 Din lanțuri se descătusează!
 Amar când tăcuta cetate
 Revolta 'ncepe s'o-alarma
 Și-urnit din robia-i de veacuri
 Sălbatic aleargă la arme
 Poporul, setos să-și rezbune...
 Orașul în sânge se sbate,
 Chiar clopotul plin de urgie
 Rescoala 'n aramă și-o bate!
 Și glasuri răcnesc în mulțime:

„Frăție“ noi vrem „Libertate“
 Și geme norodul, prădalnice bande
 Poporului cer dreptate!
 S-adună năvalnica gloată de hoți
 Și vine și crește și vine...
 De sbierăt și răcnet și urlat turbat
 Sunt case și ulițe pline!
 Cu gloata 'mpreună aleargă femeii,
 Hiene 'nsetate de sânge,
 Nici dragostea mamei, nici teama de sfânt,
 Nimic nu le poate infrânge.
 Teribil e leul și tigru rănit
 Când ultima forță s-adună
 Să-și smulgă sâgeata, dar și mai grozav
 E omu 'n mânie nebună!...
 Și vine mulțimea și crește,
 Orașul în flacări s-aprinde...
 Amar de acel ce orbiei
 Norodului, faciă întinde!

Ce frumos lucește 'n soare
 Clopotul; de el vor spune
 Și-or vesti în lumea largă
 Secolii, ca de-o minune!
 Mândru-i încheșat,
 Mândru încrustat,
 Falnic Pajura-i sclipește
 Și pe maistrul-l preamărește!

Intrați! Intrați!
 Copii veniți și șirurile-mi încheșati
 Și clopotul mi-l botezați!
 El pace glăsuiască 'n lume
 Cu rostul seu, cu al seu nume...
 Concordia să se numească,
 Frăție 'n lume să vestească!
 Această-i fie lui chemarea,
 Ca sus în bolțile senine,
 Cu fulgeru 'nfrățit, cu stele,
 Stăpân slăvească-te pe Tine!
 Și glasul-i mai presus de ele
 Prinostul nost aducă-l Tine...
 Nemărginitei Tale dragosti,
 Măririi Tale straje fie!
 Iar faptelor mărețe — crainic
 Și ornice vremii și 'n aramă
 Lovind cu limba 'n ori ce oară
 De cursul timpului dea seamă!...
 Durerea, chinul, fericirea,
 De-apururea glasul seu le poarte...
 Tălmaciul vremii nemiloase
 Să-i fie rostul ș-alui soarte!
 Și resonând din înălțime
 El toate le anunțe 'n lume,
 Slăvind puterea Ta Părinte,
 Mărind cucernic al Teu nume!
 Deci cu scripețe și funii
 Haideți dar cu toții — frați —
 Sus, în sferile senine
 Clopotul mi-l ridicati!
 Trageți, trageți... sune,
 Pe norod s-adune!
 Iară 'ntâiul dangăt fie
 În orașul nost: *Frăție!*

Cernăuți.

Ioan Broșu.

Jalea mare

Procesul pierdut și totuși câștigat.

E plăcută surprinderea, când cineva după ce și-a petrecut tinerețile în mizerie pe băncile școlii, pe urmă se trezește ca din vis, că soarta caprițioasă l-a dispensat de a trage foloase din știința ce și-o grămădise în cap, ca să-și taie cu ea, ca cu o armă ascuțită, cale prin vălmașala de lupte continue numită viață.

Dr. Silvestru Codrean s'a săturat până peste cap de neajunsuri, până ce-și terminase cu succes strălucit studiile academice și-și obținut diploma de medie, când se rostogoli pe neașteptate într-o avere frumoasă. O rudenie de a lui, cu care se întâlnise de abia de două-trei ori în toată viața, muri fără moștenitori apropiați și-i testă lui toată moșia constatătoare din vre-o câteva sute de iughere de pământ.

Averea neașteptată nu stricase sufletul lui Silvestru și plecă a-și ocupa moșia cu acel cuget nobil, că dacă soarta i-a asigurat cu îmbelșugare mijloacele de a duce o viață liniștită și comoadă, nici dânsul nu-și va uita de datorința sfântă, care o pretinde umanismul cu tot dreptul dela oameni cu poziția lui. Și ca truda sa de până acum să nu fie zădarnică, își propuse că cu știința sa va sta într-un ajutor fără nici o remunerare bolnavilor și săracilor din comuna unde se află proprietatea sa.

Frumos și nobil propus e de a șterge lacrimile celor ce sufer, și a legă ranele celor nenorociți, cari pe lângă durerile boalei mai sunt siliți a purta și jugul apăsător al mizeriei!

Când se stabilă în posesiunea moștenită, avocatul însărcinat cu executarea testamentului îl surpinse și cu câteva libele despre sume considerabile, elocute de fericitul decedat spre fructificare la mai multe bănci de păstrare.

Precum se vedea, mortul a fost om foarte cruțător. Silvestru ar fi zis că a fost sgârcit, dacă n'ar fi fost el moștenitorul lui, și ca atare n'ar fi fost dator să cinstească memoria decedatului.

În economia lui toate lucrurile erau întogmite numai pentru de a putea storce venite. În curtea spațioasă, în loc de grupe de flori, pășteau vite; de pe pereții casei în mai multe locuri picase văcălașul: prin coperișul spart și petecit se strecură ploaia în pod. —

Silvestru era om tânăr care nu-și putea petrece viața într-un cuib mizerabil, când mijloacele trebuincioase îi stăteau la dispoziție, ca să schimbe acest cuib aproape sălbatic într-o locuință elegantă și confortabilă.

Mai avea încă de a aduce în ordine și alte afaceri. Scormonind într-o zi printre scrisorile aruncate în disordine, află actele unui proces pornit din partea defunctului în contra unui proprietar. Era vorba în acest proces despre un pământ, care ajunsese obiect de ceartă între defunct și proprietarul Boier. Afacerea era de tot încurcată și fiindcă lui Silvestru îi erau necunoscute împrejurările locale, nu se putea orientă nici decât în acest proces.

În ziua următoare porni deci în orașul învecinat la avocatul său spre a cere lămuriri dela acesta și a aduce la boardă afacerea trăgănată, căci Silvestru nimic nu ură mai mult, decât disordinea și afacerile terminate numai de jumătate. Își propuse că în caz, dacă avocatul nu-i va arăta cu toată precisiunea

dreptul la acest pământ, va renunța la el și va sistă procesul pornit.

Avocatul său îl convinse înse despre dreptul limpede ce-l avea. Pământul amintit fusese zălogit la rudenia lui Silvestru, proprietarul Boier înse lă cu forța în proprietatea sa acest pământ sub pretext că l-a cumpărat. Boieru înse nu putu produce nici un document, cu care să-și poată legitimă fapta violentă. Proprietarul original al pământului devenit obiect de ceartă murise, prin urmare nu putu fi tras la răspundere de către judecătorie.

Stând astfel chestiunea, avocatul asigură pe Silvestru că pământul de ceartă nu poate trece în proprietatea nimărui până ce nu i-se va înapoia suma împrumutată.

— Avem noi document despre suma împrumutată? — întrebă Silvestru pe avocat.

— Document scris n'avem. Defunctul a fost om bun și s'a încrezut prea mult în onestitatea debitorilor săi. Inse ne servește de document acea împrejurare, că pământul zălogit a fost până în anul ultim în folosința defunctului. De nu va fi de ajuns acest argument, se vor ascultă și martorii, cari știu despre suma împrumutată.

— Rudenia mea — precum se vede — n'a trăit tocmai ca frații cu Boieru, căci altminterlea ar fi aplanat aceasta chestie pe cale pacinică.

— Ca frații? — întrebă avocatul rîzînd. — Ca mîța cu cănele. Bucuria cea mai mare a ambilor era, când își puteau cauza neplăceri unul altuia.

— Eu nu voiesc a continuă dujmănia, — zise Silvestru. — Eu sunt omul păcii. Să resplătească Boieru suma împrumutată, și pacea e încheiată. Despre speșele de proces să nu fie nici vorbă.

— Boieru nu va plăti nimărui, de-oare ce e mort deja. Toată viața și-a pierdut-o în certe și procese, acum în fine și-a dobândit și el odihna bine meritată, vecinică.

— E mort? N'am știut. A fost om bătrîn Boieru?

— Da, de o potrivă cu rudenia dtale.

— Pe cine avem deci de contrar în acest proces?

— Pe văduva lui.

— Bine! Atunci cu aceasta o să ne înțelegem mai ușor. Fă-o deci dle avocat să înțeleagă că pe lângă resplătirea sumei împrumutate noi renunțăm dela continuarea procesului.

— Mare vorbă, domnule! — zise avocatul. Doamna Boieru e cu mult mai încăpățînată, decât fostul ei bărbat. De pace nici vorbă nu poate fi!

— Atunci nu ne rămîne altceva, decât să așteptăm decisiunea judecății.

— A provocă aceasta decisiune e lucrul meu. Dta n'ai decât a așteptă liniștit finea procesului. Despre rezultatul favoritor te asigurăz înainte. Procesul îl vom câștigă.

Timpul înaintase și Silvestru trebui să se păzească la gară dacă nu voia să întârzie de tren. N'ar fi voit la nici un caz să rămînă până în ziua următoare, căci voia să supravegheze el însuși lucrătorii cari îi reparau locuința.

La gară își scoase bilet și se așeză comod într-un cupeu gol. Timpul era de tot călduros, se află în dricul lucrărilor de vară, deci la tren nu se prea imbulziau călătorii.

(Va urmă)

Tit Chitul.

Sclava.

De Maurițiu Jókai.

(Urmare.)

Richard a mers în fundul odăii, la un sicriu mare de fer, și a luat o lăduță din lemn de sandarah, pe a cărei colțuri erau verigi de aur.

A așezat lăduța pe masă, înaintea femeii. A aprins mai doue lumini, ca strălucirea giuvaerelor să aibă mai mare efect.

A deschis apoi lăduța.

Dintre multele obiecte, lampa-minune a lui Aladiu a fost mai splendidă.

Zeci de mii de raze sclipitoare prefăcute în piatră. La privirea acestui obiect ochiul devine confuz, nu știe ce să admire mai înainte? Nici chiar un specialist nu știe, că de unde să înceapă.

Se zice, că diamantul e ca focul, și aceasta e adevărat. Diamantele neliniștesc inima, schimbă cursul gândirilor; ele au ochi de demon,

Richard cu indiferința cea mai mare vorbea despre diamantele sale.

Diamantele renumite au însemnătate istorică ca și principii.

— Diamantul acesta de culoarea trandafirului a fost a califului Mahadi. Almenzor, părintele său, pe patul de moarte i-a zis: „Te sfătuiesc ca să-ți stimezi rudeniile, tu înse nu vei face aceasta; te sfătuiesc, ca să nu începi zidirea palatului, căci nu o vei termina, tu înse vei face acesta; te sfătuiesc, ca să dai femeilor cadouri, fără înse ca să primești ceva dela ele, tu înse nu vei face aceasta.“ Mahadi, într'adevăr nu a ascultat de părintele seu, căci a dat favoritei sale, frumoasei Hazana, diamantul acesta. Hazana a dat lui Mahadi o para frumoasă; para a fost înveninată și Mahadi a murit fără ca să termine zidirea palatului.

Richard a pus frumosul giuvaer pe fruntea Athaliei, ca să vadă, că ce impresie face strălucirea diamantului asupra ei?

— Inelul acesta l-a cumpărat vestitul tribun și deputat Merlin de Thionville, amantei sale, dsoarei Sain Roman. Diamantul a fost scump, iar Merlin zgârcit. Intr'o zi deputatul a depus un proiect de lege, ca diurnile deputaților să se mărească. Plângând a spus, că el are acasă o femeie bolnavă, și șase copii mici ce flămânzesc. Proiectul a fost aprobat, și Merlin, cu ajutorul țerii, îndată a cumpărat inelul acesta.

Ca epilog al acestei istorii hazlii, lordul a tras inelul pe un deget al Athaliei.

— Diadema aceasta pompoasă, prețuește patru mii de funți sterlingi. Pe timpul ministrului Montbarrey, un aristocrat văzut, a dat-o mademosellei Renard. În schimb aristocratul a fost decorat. Frumoasa femeie, în schimbul diamantelor, ezoperă decorații.

Lordul a așezat diadema în cosița Athaliei.

— De ce însemnătate istorică sunt mărgelele aceste din diamante negre? a întrebat Athalia.

— Sunt mărgelele nefericitei princese Tarrakanoff. Ii cunoști istoria?

— Odată am cetit ceva. Sermana princesă, a fost o femeie foarte nefericită.

— Ea a fost sora țarevinei Ecatarina. Țarevina nu a văzut-o cu ochi buni, căci și-a temut tronul de

ea. Princesa Ana a petrecut la Roma, când principele rus, Alexis Arloff, a fost trimis de țarevină la Roma, ca să câștige inima princesei. Misiunea principelui Alexis a fost încoronată de succes, căci a sedus pe princesă și s'a căsătorit cu ea. După aceasta s'au imbarcat pe un vapor pentru Rusia. În decursul călătoriei, pe mare, principele a dat ordin ca princesa să fie legată în lanțe. În Rusia, nefericita princesă a fost internată în o temniță, unde cu ocaziunea unei inundări a Nevei, și-a aflat moartea înecându-se.

Athalia uimită a întrebat:

— Cum a putut Arloff să purceadă într'un mod atât de laș față de o femeie, căreia i-a jurat credință înaintea altarului?

Timple a zimit:

— Preotul și martorii au fost brigantzi cumpărați cu bani.

Athalia a repus în lăduța giuvaerele.

— Diamantele dtale sunt foarte frumoase.

— Pe cel mai frumos înse nu l-ai văzut.

— Pe cel mai frumos? A întrebat Athalia cu un zimbet dureros. Acela nu e în posesiunea dtale.

— Înțeleg, că pe cel mai scump nu-l am, e vorba înse de cel mai frumos...

— Acesta poate să fie la omul cel mai sărac... a întrerupt Athalia pe Timple, care a devenit confuz.

— Inima e diamantul cel mai frumos, a zis Athalia, privind pe lord în ochi.

Cuvintele acestea au impresionat în mod neplăcut pe lord. Femeia aceasta e tare, ei îi trebuie fantazie, ea caută poezia în viață.

Bine, i-se va împlini dorința.

Lordul a închis lăduța cu giuvaere.

Acuma trebuie să strălucească inima.

A căzut în genunchi înaintea femeii:

— Athalie, dta ești cea dintâi femeie, ce am întâlnit în viața mea... Jur...

— Nu jură, căci aici nu e preot să te audă.

— Oh, de ce mă acuzi întotdeauna, pentru o crimă ce am comis contra dtale. Ingerii iartă aceloră, cari se pocăesc... În genunchi cer grație dela dta.

Femeia nu se împotrivesc sărutărilor de mână ale lordului; îi permite ca din ce în ce tot mai mult să se apropie de ea; liniștită privește fața aprinsă a bărbatului; îl încurajază cu surise și priviri dulci, ca și când l-ar iubi și nu se împotrivesc iubirei lui.

Richard Timple a gândit în sine: „Așa sunt toate femeile“.

— Athalie, eu te iubesc... te iubesc până la nebunie. Crima ce am comis în contra ta servește de dovadă eclatantă a iubirei mele sacre ce îți păstrez. Iartă-mă! Iubește-mă! Să fim unul altuia!

Athalia a cuprins cu mâinile grumazul bărbatului ghemuit la picioarele ei și l-a privit cu bunătate.

Scena aceasta a fost conturbată de un ris... Nebunie! E crivețul din sobă...

Da, crivețul, ce dă tărie femeilor fricoase, acolo, unde se refug.

Privirea dulce a Athaliei încurajă pe lord ca să continue cuvintele acelea atât de frumoase, de lingușitoare.

— O, frumoasă zină, inima mea numai pentru tine arde.

(Va urmă).

Alex. Țintariu

SALON

Cartea lui Gh. C. Ionescu: „Note de drum“^{*)}

Gh. C. Ionescu a fost anțerț elev de cl. VII, la liceul din Turnu-Severin, și unul dintre prietenii mei cei mai buni. Ne cunoșteam așa de jumătate din scrisorile ce adresam unii altora, elevii liceelor din Beiuș și T.-Severin, fără de a ne fi auzit măcar de nume până atunci. Despre corespondența aceasta, numită interscolară, o să mai fac nițică vorbă, în alt rând. Acum e de-ajuns a orienta cititorul spunând despre ea atât, că pornise cu un an înaintea, 1903, la inițiativa și sub auspiciile corpului profesoral din T.-Severin. Țintiă să închege solidaritatea între elevii de dincolo și dincoace de Carpați. Unirea lor într'o organizație pe care o susțineau cu felurite comunicări reciproce, în scris, avea să devie o unire în sentimente și gând.

Corespondentul meu nu era Ionescu. El scria la un coleg al meu. Firește, noi cetiam și scrisorile trimise celuiilalt. Doar tocmai în chipul acesta se făcea generală legătura noastră. *Astfel* îmi era prietin Ionescu ca și ceilalți.

Relația noastră destul de abstractă, pentru nește visători platonici, prindea a nu ne mai mulțămî. Trebuie să-i dăm negreșit o formă mai corectă. Ii și detărăm, hotărând a ne întâlni la serbările din Putna, corespondenții dela amândouă liceele. Trei inși de dincoace, trei de dincolo.

În vara aceluia an, memorabilul 1904, cutrierarăm apoi împreună o bună parte a Bucovinei, a Maramureșului (acî remaseră „acasă“, doi tovarăși din ceata noastră), a Ardealului (acî remasesem, „acasă“, eu), iar cei din Regat o porniră singuri mai departe, tot către casă și ei, înse nu de-a dreptul, ci străbătând, pe jos și cu multe ocoluri, Munții Apuseni. Tăiară și o parte a Banatului, rătăciră și prin unele comitate din miază-ziua Ardealului, și în sfârșit, ajutați și de poliția dela graniță, își putură odihni ciolanele obosite de drum, și sufletul obosit de entuziasm, în țeara lor, la vatra lor.

Apucând la răgaz, Ionescu parcurse înc'odată, în gând, calea bătută, și însemnă amintirile și impresiile sale pe hârtie, pe seama prietinelor curioși de excursia, ce era să fie numai început pentru alte, multe, excursii de acel fel. Ii era greu să povestească fie-cărui deosebit pățaniile și observările sale; poate și aceasta îl îndemnă să le toarne în scris. De loc nu avea gând să le scoată în broșură. Prietini lui, și sfatul dlui Coșbuc, nu i-au dat pace până nu a dat la tipar Notele de drum.

Abiă apărută, cărticica a stârnit justă surprindere. Intr'un mare ziar politic, „Vestitorul“ — titula pentru noi a „Epocei“ — s'a dat despre ea un măgulitor articol de fond. Cronică dlui Iorga în »Semănătorul«,

^{*)} Apărută de curând în editura Revistei Săteanului, cu doue prefețe de Gh. Coșbuc, și Ioan Dem. Petrescu.

vorbește în ton de încurajare, de laudă, și de bună prorocire pentru operă și autor. Pretutindeni întimpină apreciere de recunoaștere și binevoitoare. Judecând opera, se accentuează în tot rândul, agerimea autorului, foarte tiner. Fapta lui, atât însași excursia, cât și descrierea ei, e prețuită pentru bunul îndemn, ce-l dă, pentru frumoasa idee ce-o realizează, și pentru însemnatul talent, ce-l anunță.

Nici prin minte nu-mi trece să fac eu aci critică. Dar nici să se creadă, că vorbele-mi de mai aproape au fost inspirate de sentimentul cu însușiri telescopice a prietiniei.

E drept, prea cu mult zel am *adunat* într'un mănunchi elogiile de care a avut parte cartea lui Ionescu. Multora va părea lăudăroșie fapta mea. Ce are a face! N'am de ce să tăgăduesc: sunt mândru de prietinel meu.

Și mi se va iertă mândria aceasta de bună-seamă. Nu este cuvânt pentru ce să se disprețuiască mărturisirea mea călduroasă de aducere aminte nevinovată, fără rivnire de a ridică pe cineva la glorie nemeritată, și fără intenții de reclamă. Așa de bine-mi cade să zic și eu o vorbă despre notele de un drum pe care în mare parte împreună îl făcuserăm! Ezacte-s observațiile lui Ionescu, ori numai aparente, adevărate-s impresiile lui, ori greșite, eu n'o să judec. Ar fi și anevoe să nu rătăcească un călător strein, care numai atât știe cât îi spun, și numai atât vede, cât îi arată. Românul din țeară se depărtează dela noi totdeauna optimist. Nici aceea nu voi cercă, dacă e bine sau reu, că-i așa.

Către tinerii de seama noastră se îndreaptă glasul meu: luați în cap lumea românească, ca și Ionescu și soții lui! Purcedeți întâi în Bucovina, ales voi cei din Ungaria, să cunoașteți după atât amar de hulă ce auziți în școlile ungurești, să cunoașteți că și noi avem o istorie — da încă ce măreață și strălucitoare! — că și noi avem monumente scumpe și falnice. Apoi să o luăm cu toții în Maramureș și sângele să ne sară în tample, fierea să clocotească înlăuntrul nostru, dar să nu plângem ca neputincioși. Coborând mai la vale, până colo pe la mijlocul țerișoarei noastre, jălea va încercă să ne doboare, ci voi veți ști, că e păcat să ne lăsăm vederea împăinjenită. Tot mai în jos, tot mai în jos, inima noastră iar se va înveseli, iar va bate cu puterea încrederei, și de se va posomori ici coala, din întâmplare, nu vă cerce grija, n'o să dăinuiești numai până ce ne vom mai desmorți o leacă trupul, dincolo de hotare. Acî în Regat, noi suflete tinere trebuie să ne însuflețim și trebuie să ne socotim. Prilej de durere și aci ni s'ar da poate, noi înse nu o să-l băgăm de seamă. Vor fi doar multe-celea ce să ne cheme privirea în altă parte!

Și de va rămâne cineva nepăsător la acele chemări, remăe, — acela nu-i de-al nostru! Noi, ceilalți, înduioșați de frăția ce ne va legă tot mai strâns în lungul pribegirei, dornici de a eterniză clipele de fericire comună — ne vom respiră care în cotro, toți cu aceeaș rugăciune pe buze, și cu aceeaș hotărîre în gând...

— Corespondența noastră, a elevilor dela celea doue licee, continuă și azi, când suntem împrăstiați pe la diferite școli superioare. Pe cât e cu puțință, în tot anul facem câte-o întâlnire comună, și ne aieptăm la excursii prin *toate ținuturile române*. Facem

aceasta din convingere, că adevărata conștiință a unității de neam, prin acest mijloc — prin cunoașterea reciprocă a situațiilor și forțelor noastre — capătă cea mai sănătoasă hrană.

Dragă Ionescule! Dând la lumină notele tale de drum, ai satorit, și ai scos în fața mulțamii o faptă, o pildă, pe care se vor găsi mulți să o urmeze. Chiar și numai din acest punct de vedere, n'o să me certe nimeni, știu, pentru că în acest loc am închinat câteva rânduri amintirilor noastre comune.

Sever C. Dan.

In amintirea unui prieten.

— David Zaharia. —

Par'că-l văd ca acum, cum într'o frumoasă dimineață de aprilie intră pe ușa clasei noastre — eram în clasa a cincia — un tiner înalt și voinic a cărui înfățișare plăcută ne spunea că vine de departe. Streinul eră bietul David Zaharia — izgonitul din școlile ungurești.

El venia cu jalea fraților lui, cu părerea de reu că și-a lăsat părinții și cunoscuții printre cari a crescut, dar venia și cu o inimă plină de cele mai nobile simțăminte și de cel mai înfocat entuziasm național.

Tinărul a profitat de bunăvoința părintească a profesorului și directorului de atunci, regretatul V. Burlă, care l-a primit, ba chiar i-a dat și locuința în liceu.

Am făcut clasele a VI-a și a VII-a împreună. Avusese înse nenorocul să fie asvârjit de soartă în vechia cetate a Iașului cu un trecut așa de frumos, dar care astăzi nu mai este a noastră, ci a străinilor. Aici atmosfera tinerimii din liceu eră înstreinată; nimenea nu ne vorbea despre naționalism, nimenea despre Ardeal, nici despre suferințele Românilor; asta poate mai cu seamă din cauza nepăsării dascălilor. Așa că David eră privit de colegii lui cu indiferență.

David prin modestia care-l împodobiă, prin aceea aplecare spre tristeță, se deosebiă de ceilalți. Eră totdeauna retras și vecinic cetia.

Imi aduc aminte cât îi plăcea să studieze limba latină și literaturile și cum desprețuia științele pozitive. Începea să scrie versuri.

După ce a absolvat liceul, a părăsit Iașul. S'a reintors în Ardealul lui. Mult timp n'am știut nimic despre dânsul. O cartă postală ce mi-a trimis într'o zi din Blaj aduse după sine o corespondență de adevărați prieteni pe cari îi leagă gânduri și aspirații comune. Eu îi scrieam vești din România, el îmi scriea despre starea Românilor ardeleni. Câte visuri, câte iluzii nu mi-a așternut el pe hârtie! De câte-ori deschideam plicul lui, cu vești bune ori rele, vedeam în șireli lui pe omul de acțiune care ar fi putut aduce mari servicii cauzei naționale. Câte odată eră foarte descurajat, dar îndată se entuziasmă de idealul urmărit. Într'un rând mi-a încheiat o scrisoare cu celebre versuri:

Munții noștri aur poartă,
Noi cerșim din poartă'n poartă!

Dar entuziasmul lui exaltat, prigonirea, lupta dureroasă pentru existență, mai cu seamă mizeria îl istoviră. Se vede că avea și el jalnice presimțiri, căci sfârșia o scrisoare cu câteva versuri din Ossian: „Pentru ce me deștepti boare a primăverii? Te alinți și spui: eu aduc picături de rouă din cer! Dar vremea veștezirii mele e aproape, aproape furtuna care îmi va scutura frunzele“.

Dureroasa știre a morții lui mi-a adus-o „Familia“ de ieri. De câte-ori nu-i scrisesem de dorința mea — dacă se va îndeplini vre-odată! — de a me duce în frumoasa țeară a Ardealului. Ne-am fi întâlnit de sigur... Dar moartea i-a curmat firul vieții prea degrabă. Din depărtatul și înstreinatul oraș al Moldovei, eu împreună cu G. Prut, cu care David a avut legături de prietenie, trimetem prin aceste șiruri lacrimile noastre de jale pe mormântul prietenului entusiast și sincer, dispărut pentru totdeauna!

Iași, 16 ianuarie 1906

Alexandru A. Naum.

Concert și bal în Tinca.

Petrecerea tinerimei române din Tinca, ținută la 28 ianuarie, a avut un succes splendid.

Petrecerea a fost precedată de concert la care s'a executat programa următoare: 1. „Marșul corului economilor“ cor. bărb. de C. G. Porumbescu. 2. „Mic poutpouriu românesc“ de I. Mureșan, esec. la pian de Marioara dr. Ille. 3. „Prima rochie lungă“ monolog de Iosif Vulcan, predat de dșoara Marioara Porumb. 4. a) „Tot ț-am zis“ de T. Popovici, b) „Auzi vlea“ cor bărb. de I. Vidu. 5. a) „Ce te legeni codrule“ de Schelet, b) „Dor nebun“ de Decker, cântate de dna Iulchița Fildan, acomp. la pian de dna Marioara dr. Ille. 6. „Clevetici“ monolog de V. Alecsandri predat de dl Victor Mercea. 7. „Hora Severinului“ cor bărb. de C. G. Porumbescu.

Corurile, conduse de învățătorul Nicolau Firu din Oradea-mare, au făcut impresia cea mai bună, iar dna Fildan ca cântăreață ne-a documentat că are voce puternică și melodioasă. — Dșoara Porumb a stârnit mult haz prin monologul „Prima rochie lungă;“ asemenea dl Mercea prin monologul „Clevetici“. — Dna Marioara dr. Ille, atât în executarea „Mic poutpouriu“, cât și în acompaniare a documentat că este o pianistă de forță. — După concert a urmat joc care a durat până a doua zi dimineața la 7 ore.

Dintre publicul cel mult ce a fost de față mi-am notat următoarele doamne: Gizela dr. Popescu (Ceica), Ille (Tinca), Porumb (Tulca), Popovici (Ucu-iș) Fildan (Cociuba), M. Waltner (Beins), Serb (F.-Giriș), Blaga (Tulca), Popescu (M.-Lazuri), Roxin (Tinca), Blaga (O.-Homorog), văd. Grămoi (Tinca), Fildan (Gurbedi), Musca (Beliu), Roxin (Micherechi), Moga (Sarkad-Keresztur), Roxin (Cavașd), Ana Sabo (Tinca), E. Costa (Gurbedi), Popa (Venter), Bogdan (Sumugi), Sabo (Salonta), Leucuța (Olcea).

Domnișoare: Silvia Pap (Tinca), Marioara Porumb (Tulca), Olga Bara (Lupoae), Veturia Blaga (O.-Homorog), surorile Drimba (Toboliu), Marioara Popescu (Covăsint), Valeria Baba (Mociar), Hortenzia Raț (Cristor), surorile Vasca (Homorog), surorile Po-

povici (Foneu), Zori Sărac (Kosgyán), Anuța Filip (Lugașul inf.), Bogdan (M.-Lazuri), Marioara Costa (F.-Toth), Roxin (Micherechi), Ersilia Roxin (Tinca), Gizela Ianca (Tinca), Sabo (Salonta), Berta Degjel (Tinca), Elena Tîrli (F.-Bator).

L I T E R A T U R Ă.

Academia Română a ținut vineri la 2 februarie n. ședință publică sub președința dlui Ioan Kalinderu, care a făcut o interesantă dare de seamă asupra „Foneticei limbei române“, de Gabr. G. Băleanu, trimeasă Academiei spre a fi tipărită într'o ediție mai ieftină. După aceea dl Xenopol a citat urmarea comunicării sale asupra causalității în istorie.

Scrieri remase după reposatul Tit Chitul. Zilele trecute, dl dr. Iulian Chitul din Betlean, fratele reposatului nostru colaborator Tit Chitul, care a publicat în „Familia“ doue romanuri istorice, ne-a făcut surprinderea că adormitul a lăsat după sine câteva nobile și povestiri originale, oferindu-le „Familiei“ unde frate-sau a publicat cele mai multe lucrări ale sale. În numărul acesta și începem să dăm la lumină una din acele scrieri postume, după care vor urmă altele, spre a-i aduce memoriei sale aprețiere și recunoștință.

Năvăliri barbare. Dl Lucian Bolcaș, bine cunoscut pe terenul publicisticii noastre, a scos la lumină în Budapesta, în institutul tipografic și de editură „Luceafărul“ o novelă intitulată la începutul acestor rânduri. *Novela se petrece în timpurile străvechi în munții Binșului și tratează în formă romantică și în limbă potrivită subiectul seu prin care tinde a descrie starea de atunci. Prețul 1 cor. — 10 bani porto. De vânzare la autorul în Budapesta, VII Izabella tér nr. 3.*

T E A T R U Ș I M U Z I C Ă.

Agata Bârsescu la Londra. Ziarele din Londra anunță că marea tragediană română dșoara Agata Bârsescu a fost invitată la unul din teatrele de frunte de acolo. Renumita artistă, primind invitațiunea, va juca întâi în limba germană, cu care a debutat în Viena și pe scenele germane; apoi în limba engleză, cu care s'a prezentat în America cu atâta succes.

Teatru românesc în Timișoara. Inteligența română din Timișoara va da la 14 februarie n. o reprezentație teatrală în reduta marelui otel „Principele de coroană“. Se va juca comedia „Trei pălării de dame“ localizată de dl Emil D. Fagure. La reprezentație va luă parte și dl Zaharie Bârsan. Dintre damele din Timișoara vor juca doamnele Lucia A. Cosma, Alexandrina G. Adam, Livia R. Cărăbaș, Victoria I. Magdu și câteva domnișoare, precum și dnii dr. George Adam, dr. Cornel Crăciunescu și Liviu Magdu.

Concert și teatru în Oravița. Reuniunea gr. cat. de cântări »Concordia« din Oravița-română a aranjat la 4 februarie concert și reprezentație teatrală, sub conducerea învățătorului Ioan Bogdan. Corul a cântat mai multe cântări; apoi s'a jucat »Rusaliile« de V. Alecsandri. În fine dans.

Matineu școlar în Brașov. Duminica trecută, 4 februarie n., studenții dela gimnaziul gr. or. român în Brașov au dat după miazăzi la 3 un matineu șco-

lar în sala festivă a gimnaziului gr. or. român. Programul a fost compus din coruri și declamațiuni.

Concert și teatru în Buduș. Corul plugarilor din Buduș a dat la 28 ianuarie n. concert popular cu cântări și declamațiuni. Apoi s'a jucat „Arvinte și Pepelea“ vodvil de V. Alecsandri.

Teatru de copii în Năseud. Corpul didactic dela școala fundațională elementară de băieți și fetițe din Năseud a aranjat sâmbătă la 3 februarie n. petrecere cu joc pentru copii, care se începă cu „O mică rățacire“ comedie într'un act jucată de 4 școlărițe.

Serată teatrală în Binținți. Tinerimea română din Binținți a aranjat la 11 februarie n. o serată teatrală. Programul: Lângă pământ, Pețitorii, Despre buna cuviință.

B I S E R I C Ă Ș I Ș C O A L Ă.

Jubileul dlui P. Poni. Septămăna trecută s'a serbat la Iași jubileul de 40 de ani, petrecuți de dl P. Poni în serviciul culturii naționale, ca profesor. Serbarea, presădată de rectorul universității dl C. Climescu, a fost organizată de profesorii universitari din Iași și de foștii elevi ai jubilarului, luând parte mulți stimători. Academia Română s'a reprezentat prin dl Dim. Sturda, care a pronunțat un discurs. În numele ministerului de culte l-a felicitat dl Hurmuzescu, secretarul general. Au mai vorbit dnii Pangrați delegatul facultății de știință din București, dr. I. C. Istrati, delegatul societății pentru răspândirea științelor, dnii A. D. Xenopol, dr. Riegler, dr. Hepites, C. Meisner și alții. Dl P. Poni a răspuns mulțumind foarte emoționat. Seara s'a dat un banchet. Ceea ce a înălțat și mai mult prestigiul acestei serbări, este că s'a creat un fond universitar Poni, care s'a și urcat la 25,807 lei. Felicitările noastre intime ilustrului iubilant!

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Ioan Pricu* profesor în Brașov și dșoara *Elena Lupan* s'au cununat duminica trecută în biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu. — Dl *Augustin Miclea*, învățător în Racova, comitatul Sătmarului, s'a logădit cu dșoara *Rosalia Huterea* din Vașad, în Bihor. — Dl *Ariton Zăgan* s'au cununat la 4 februarie n. cu dșoara *Victoria Prună* în Vaida-rece. — Dl dr. *Nicolae Schiau*, avocat în Mercurea și dșoara *Elvira F. Cristea*, fiica reposatului asesor konzistorial din Sibiiu Nicolau Cristea, s'au logodit în Orăștie. — Dl *Nicolae Fărcaș* absolvent de teologie și învățător și dșoara *Ana Popa* se vor cunună la 11 februarie n. în Apoldul-mic. — Dl *Petru Mataringa* și dșoara *Elena Bogdan* s'au cununat la 4 februarie n. în Lugoj.

Serbările unui protopretor vrednic de stimă. La sfârșitul unei trecute s'a implinit zece ani, de când dl P. Dragiș servește ca protopretor în Seliște, îndeplinindu-și misiunea cu atâta zel, încât și-a câștigat stima și iubirea tuturor. Spre a da recunoștință mulțumirii sale, inteligența și poporul, i-a dedicat un conduct de făclii, iar a doua zi un banchet. La mulți ani!

Un general român penzionat. Dl *Ladislau Cenna*, general român de divizie în armata austro-ungară, la cererea proprie, a fost admis în penziune.

Au murit: *Gavril Dragoș* de Desești și *Dragomirești*, părintele dlui dr. Teofil Dragoș avocat în

Baia-mare, la Hideaga, în 1 februarie, în etate de 63 ani; — *Toma F. Haneş*, secretar și șef-comptabil al institutului de credit și economii „Făgetana“, la Făget, la 29 ianuarie în etate de 43 ani; — dr. *Ioan Suciu*, fost profesor peste 20 de ani în seminarul din R. Vâlcea, originar din Ascileul-mare, care ș-a făcut studiile gimnaziale în Blaj, cele de medicină în București, la 7 20 ianuarie, în etate de 58 ani.

Dare de seamă și mulțămită publică.

Cu ocaziunea concertului aranjat de tinerimea română din Tinca la 28 ianuarie a. c. au suprasolvit următorii: dr. A. Ilie (Tinca) 20 cor., dr. Isaia Ardelean (Tinca) 7 cor., vād. Maria Valtner (Beins), Nestor Porumb (Tulca), Eufim Blaga (Tulca), Aurel Popa (Venter), Szabó Imréné (Salonta-mare), dr. George Popescu (Ceica), Alesandru Fildan (Cociuba), câte 6 cor., dr. Iustin Papp adv. Tinca 5 cor., Verner Kálmán (Tinca) 5 cor., Vasilie Teuca (F.-Tóth), Lakatos Ede (Tulca), George Costa (Tinca), Aureliu Popescu (M.-Lazur), Schreier Herman (Tinca), câte 4 cor., Petru Pantya (Orade), George Dudulescu (Nyárszeg), Moise Coșu (Orade), câte 3 cor., Lévy Dávid (Tinca), Gavril Dudulescu (F.-Györös), Alesandru Popovici (Ocuriș), Vasilie Leucuța (Olesa), George Serac (Kötegyán), Weiszman Tóni (Gurbedi), Dimitrie Matei (Olcia), Ormai József (Tulca), Zaharie Moga (Orade), Ananie Serb (Gurbed), Cornel Porumb (B.-Ilye), Ioan Veselényi (Tinca), Petru Bogdan (M.-Lazur), Nicolau Vașca (O.-Homorog), drd. Nicolau Zigre iunior (Orade) Augustiu Teochar (Tinca), Olga Barra (Farkaspatak),

dr. Valterstein Mór (Tinca), Paul Gavrilete (Beliu), câte 2 cor., Ioan Boțoc (Gurbed), Nicolau Popovici (Fonău), Vasilie Moga (Sarkad-Keresztur), Dimitrie Deac (Cociuba), Aurel Rocsin (Kavasd), George Blaga (O.-Homorog), Ioan Cosma (Caraser), George Mătea (Kavasd), Moise Coșu (Kavasd), Petru Serb (F.-Györös), Aurel Fildan (Gurbed), Iacob Baba (Mocsár), Revoczky Károly (Hosszuaszó), Petru Frent (Talpas) Liszka Gyula (Tinca), Berta Dengel (Tinca), câte 1 cor. Petru aceste marinimoase suprasolviri și pe aceasta cale aducem mulțămitele noastre.

Venitul total al acestei petreceri a fost 340 cor. Spesele au fost 149 26 cor. deci rezultă un venit curat de 190 74 cor. cu care sumă s'a creat un fond pentru cumpărarea de recvisite școlare la școala gr. or. română din Tinca.

Gavril Dudulescu,
controlor.

I. Radu,
cassar.

Călimdarul septămănei.

Dumineca Fiului rătăcit, gl. 1. sft. 6.

Ziua sep.	Călimdarul vechiu	Călimdarul nou
Duminecă	29 M. Ignatie	11 Eufrosina
Luni	30 (+) SS. V. Gr. Ioan	12 Eulalia
Mărti	31 Chir și Ioan	13 Catarina
Mercuri	1 S. Muc. Trifon	14 Valentin
Joi	2 (+) Intimp. Donn.	15 Faust
Vineri	3 S. și drept Sim.	16 Iuliana
Sămbătă	4 Părintele	17 Constanța

Proprietar, redactor respunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (Strada Áldás nr. 14 296 b).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Bihoreana“ societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute, se invită.

la a șaptea adunare generală ordinară,

care se va ținea în Oradea-mare la 22. februarie 1906 st. n. la 10 oare înainte de miazăzi în localul institutului. —

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele :

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și a trei scrutinători pentru actul de alegere.

2. Raportul anual al direcțiunii.

3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.

4. Stabilirea bilanțului anual și deliberare asupra împărțirii profitului.

5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1906.

9. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii, este a se întrebuiță suma amintită n §-ul 61. punctul f.

7. Alegerea a 5 membri în comitetul de reviziune pe 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute :

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24. din statute, avem onoare a notifică, că în ședința plenară direcțională ținută la 23. ianuarie 1906. pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor derpre depunere, s'a designat în acest an, respective au fost rugate, institutele Albina, Victoria, Sylvania, Economul, Oraviciana, Patria și Timișana.

Oradea-mare, 23. ianuarie 1906

Direcțiunea institutului.

Debit		CONTUL BILANȚULUI								Credit	
		Cor.	fil.	Cor.	fil.			Cor.	fil.	Cor.	fil.
68	Casa în numerar . . .			68577	33	1	Capital social			600000	—
88	Giro Co la Banca Austro-Ungară			1351	90	74	Fondul de rezervă*			70000	—
91	Casa de păstrare postală			463	27	85	Fondul de rezervă pentru				
61	Cambii de bancă	2242891	62			39	perderi			4384	20
70	Descriere	2553	—	2240338	62	99	Fondul de pensuni			12808	59
62	Credite ipotecare			325012	—	96	Depuneri spre fructificare			1383280	92
34	Credite de cont-curent			55392	77	87	Cambii reescomptate			581296	—
97	Credite pe efecte			8746	—	102	Imprumuturi ipotecare				
92	Credite personale			14877	—	37	pe amortizare cedate			5904	24
76	Imprumuturi ipotecare			5904	24	69	Deposite de casă			7254	84
98	pe amortizare			20726	20	79	Dividende neridicate			924	—
45	Efecte proprii			12104	68	84	Saldul intereselor transi-				
47	Imobile			4488	05	95	toare			24617	90
25	Mobilier și recvizite	4986	71			36	Profit transportat	1161	27		
	10% descriere	498	66				Profit net	69358	94	70520	21
86											
93	Diverse conturi debitoare			3008	84						
94											
104				2760990	90					2760990	90

* Cu dotatiunea anului curent se urcă la 86.000 Coroane.

Debit		CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR								Credit	
		Cor.	fil.	Cor.	fil.			Cor.	fil.	Cor.	fil.
54	4% interese la fondul de rezervă			2912	—	61	Profit transportat din 1904			1161	27
83	Interese de reescompt			19319	40		<i>Interese:</i>				
103	Interese după împrumut pe amortizare cedate			162	91	65	dela cambii de bancă			178006	86
65	Interese după depuneri			62145	93	71	„ credite ipotecare			27528	67
31	10% dare după interese de depuneri			6214	61	67	„ „ pe efecte			727	24
32	Contribuție			15921	16	80	„ „ personale			1371	14
77	Salare			21323	13	63	„ „ de cont-curent			3154	25
100	Spese curinte (tipărituri porto, luminat, încălzit, telefon etc.)			8295	74	16	„ „ pe amortizare după capitale elocote la alte institutute (70% scutit de dare)			366	64
28	Chirie			2048	—	35	Provizioane			285	86
41	Marce de prezență			3430	—	75	Venitul imobilelor (darea solvită)			1456	82
48	Descrieri			3051	66	64	Interese după efecte proprii (scutit de dare)			595	—
	Profit transportat din 1904	1161	27			59				691	—
	Profit net	69358	94	70520	21						
				215344	75					215344	75

Oradea mare 31 decembrie 1905.

Dr. Coriolan Pap m. p.,
director executiv

Iosif Diamandi m. p.,
prim-comptabil.

Direcțiunea:

Iosif Roman m. p.,

Iosif Vulcan m. p.,
președinte

Nicolae Zigre m. p.,
v. președinte

Moise Nyes m. p.,

Iosif Moldovan m. p., Andrei Horvath m. p., Petru Pântya m. p., Dr. Nicolae Popovici m. p., Antoniu Palladi m. p.,
Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 25 ianuarie 1906.

Comitetul de reviziune:

Samuil Ciceronescu m. p.,

Toma Păcala m. p., președinte

Sava Raicu m. p.,

Dr. Florian Duma m. p.,

Petru Popescu m. p.